

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет романської філології і перекладу
Кафедра іспанської та французької філології

Допущено до захисту

« ____ » _____ року

Завідувач кафедри

_____ *Олена ЗАЛЄСНОВА*

КУРСОВА РОБОТА

з філології на тему:

« Арабське панування на Піренейському півострові та його вплив на іспанську мову і культуру »

Студентки групи ____ Млі 02-20 ____

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.051 Романські мови і літератури
(переклад включно), перша – іспанська

Освітня програма Іспанська мова і література, друга
іноземна мова, переклад

_____ **Мусаєвої Гуллю Субхан кизи** ____
(ПІБ)

Науковий керівник:

кандидат філологічних наук, доцент кафедри іспанської
філології

Бохун Наталія Віталіївна

Чотирибальна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Члени комісії:

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Київ 2022

АНОТАЦІЯ

Ця курсова робота є дослідженням історичного, культурного та мовного впливу арабської культури на Піренейському півострові між VIII по XV століттями. Робота включає аналіз історичних та соціокультурних аспектів арабського панування на Піренейському півострові та розгляд наслідків цього впливу на іспанську культуру та мову. У ній детально розглядаються багато культурних і лінгвістичних особливостей іспанської культури, пов'язаних з арабським впливом, у тому числі арабський внесок в іспанську літературу та архітектуру. На додаток до цього, було вивчено, як арабський вплив на Піренейському півострові спричинив зміни на історію Іспанії в цілому. Результати цього дослідження допомагають краще зрозуміти історичні та культурні зв'язки між різними регіонами світу і пояснюють багато культурних і мовних особливостей іспанської культури, пов'язаних з арабськими впливами.

Ключові слова: арабське завоювання, запозичення арабізмів, арабськомовний магометанський світ, архітектурна спадщина, Реконкіста, мусульманські та християнські королівства, халіфат, іммігранти, міжкультурні відносини

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1: ПРИХІД АРАБСЬКИХ ЗАВОЙОВНИКІВ НА ПІРЕНЕЙСЬКИЙ ПІВОСТРІВ	5
1.1 Арабське завоювання.....	5
1.2 аль-Андалус у періоди правління Мулук ат-Тава'іф і династії Бану Ганіа	6
1.3 Причини падіння.....	8
РОЗДІЛ 2: МОВНІ ПРОЦЕСИ ОСВОЄННЯ СЛІВ АРАБСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ В ІСПАНСЬКІЙ МОВІ	10
2.1 Етапи та способи проникнення арабських слів в іспанську мову	10
2.1.1 Період запозичень арабізмів в іспанську мову	10
2.2 Лексика	12
2.3 Семантика.....	13
2.4 Синтаксис	14
2.5 Фонологія	14
2.6 Фонологічні відмінності між арабською та ранньою кастильською мовами	15
2.7 Морфологія	16
РОЗДІЛ 3: РОЗВИТОК ІСПАНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ПІД ВПЛИВОМ АРАБІВ.....	17
3.1 Центри арабської культури в Іспанії.....	17
3.2 Введення арабської культури на іспанську мову та літературу	18
3.3 Зміни в архітектурі Іспанії	21
РОЗДІЛ 4: РЕКОНКІСТА В ІСПАНІЇ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ	24
4.1 Звільнення іспанців від арабських завоювників	24
4.2 Об'єднання іспанських земель.....	25
4.3 Доля мусульман в Іспанії	27
РОЗДІЛ 5: МУСУЛЬМАНСЬКА СПІЛЬНОТА В ІСПАНІЇ.....	28
5.1 Складнощі міжкультурних комунікацій.....	29
5.2 Як мусульмани сприймають іспанську дійсність та ідентифікуються з нею	31
ВИСНОВКИ	34
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	36

ВСТУП

Арабське панування на Піренейському півострові - одна з найважливіших і найзахопливіших тем європейської історії: протягом восьми століть мусульманські конкістадори панували на території сучасних Іспанії та Португалії, впливаючи на культуру і мову регіону.

Актуальність теми: По-перше, вивчення цього предмета дає змогу краще зрозуміти історичні та культурні зв'язки між Європою та мусульманським світом, що відіграли вирішальну роль у розвитку та формуванні сучасного світу. По-друге, арабське панування на Піренейському півострові справило глибокий вплив на іспанську мову та культуру, що й сьогодні відбивається в багатьох аспектах іспанського життя. Вивчення цього впливу допомагає нам зрозуміти багато аспектів іспанської культури і мови та пояснює багато культурних і мовних особливостей Іспанії. По-третє, вивчення впливу арабської культури на Піренейський півострів у світлі сучасних міграційних процесів, пов'язаних з арабським світом, може призвести до кращого розуміння й оцінювання багатьох соціальних і культурних питань, пов'язаних з інтеграцією мусульманських мігрантів у сучасну Іспанію.

Мета дослідження: виявити вплив арабського домінування на Піренейському півострові на іспанську мову та культуру.

Для досягнення мети дослідження необхідно виконати наступні завдання:

- Вивчити історію ісламського вторгнення в Іберію та періоди правління Мулук ат-Тава'іф і династії Бану Ганіа.
- Визначити причини падіння арабського домінування на Піренейському півострові.
- Проаналізувати етапи та шляхи проникнення арабських слів в іспанську мову і вивчити їхню лексику, семантику, синтаксис, фонологію та морфологію.
- Виявити фонологічні відмінності між арабською та ранньою кастильською мовами.
- Вивчити осередки арабської культури в Іспанії та описати їхній вплив на

іспанську мову та літературу, а також на архітектуру Іспанії.

- Розглянути процес реконквісти в Іспанії, звільнення іспанців від арабських завойовників, об'єднання іспанських земель і долю мусульман в Іспанії.

Об'єкт дослідження: арабське домінування на Піренейському півострові в період з VIII по XV століття.

Предмет дослідження: вплив арабської культури і мови на іспанську культуру і мову в зазначений період часу на Піренейському півострові.

Методи дослідження: у цьому дослідженні були використані такі методи: аналіз і синтез, порівняльне (компаративне) дослідження та контент-аналіз. Аналіз і синтез були використані для виявлення основних закономірностей еволюції арабського домінування на Піренейському півострові та його впливу на іспанську мову та іспанську культуру. Порівняльне дослідження дозволило проаналізувати унікальність лексичних і граматичних структур іспанської та арабської мов і виявити своєрідність впливу арабської культури на іспанську мову. Контент-аналіз використовувався для аналізу літературних творів, які відображають вплив арабської культури на іспанську літературу.

Структура дослідження: складається з чотирьох розділів, які містять у собі підрозділи, спрямовані на дослідження арабського домінування на Піренейському півострові та його впливу на іспанську мову і культуру.

РОЗДІЛ 1: ПРИХІД АРАБСЬКИХ ЗАВОЙОВНИКІВ НА ПІРЕНЕЙСЬКИЙ ПІВОСТРІВ

1.1 Арабське завоювання

Арабська окупація Піренейського півострова, що почалося з битви при Гвадалеті 711 року, стало історичною подією, яка справила великий вплив на регіон і європейську історію. Це завоювання також відоме як ісламське вторгнення в Іберію.

Історичні передумови мусульманського завоювання Піренейського півострова починаються з вторгнення і завоювання саме вестготами, німецьким народом, у V столітті. Якщо копатися глибше в причині появи війни, то існує кілька варіантів: згідно з однією з версій, 710 року вестготського короля Родеріка звинуватили в порушенні обіцянки, даної мусульманському управителю Таніту, який взяв за дружину його доньку. Родерік відмовив їй, Таніт, вирішивши помститися, відправив свого полководця Таріка з великою армією до Іспанії, щоб завоювати територію, що раніше належала Мавританії (державі в Північній Африці).

Деякі джерела також припускають, що вестготська знать підтримувала Таріка, оскільки була незадоволена правлінням Родеріка. У будь-якому разі, Тарік увійшов до Іспанії і зіткнувся з вестготськими військами під проводом Родеріка в битві під Гвадалетою в серпні 711 року, де вестготи були розбиті. Після цього Арабська берберська армія на чолі з генералом Таріком перейшла Гібралтарську протоку з тисячами коней і верблюдів і висадилася на південному узбережжі Іспанії. Потім вони здобули вирішальну перемогу над візантійською армією в битві при Гвадалеті та почали стрімке просування Іспанією, що зрештою спричинило створення ісламської держави аль-Андалус, яка проіснувала до XV століття.

Протягом століть вестготи домінували в регіоні, але їхнє панування було не дуже ефективним, що призвело до політичної та соціальної дезінтеграції території, тобто втрати політичної та соціальної згуртованості. А як ми знаємо, цей процес був зумовлений низкою чинників, у нашому випадку, відповідно, наявністю релігійних протиріч. Такого роду конфлікти були між християнами

та іудеями, що також вносило свою лепту в небезпеку для суспільства.

Дехто стверджує, що Іспанія вважалася підпорядкованою північноафриканським територіям Омейядського халіфату, а правитель аль-Андалусу був призначений намісником Магрибу, який, у свою чергу, підпорядковувався халіфату, розташованому в Дамаску. Однак це не зовсім так, оскільки після іспанського завоювання у 8 столітті і створення мусульманського аль-Андалусу, емірат став автономною провінцією Омейядського халіфату. Емірат призначався безпосередньо халіфом, а не генерал-губернатором Магрибу, і підпорядковувався халіфу, а не генерал-губернатору.

Спочатку центр халіфату Омейядів розташовувався в Дамаску, але після перенесення столиці в Багдад 762 року більша частина його влади перейшла до халіфату Аббасидів. Однак емірат аль-Андалус залишався під прямим управлінням халіфату до кінця IX століття, коли в Кордові був створений незалежний халіфат. Таким чином, можна сказати, що аль-Андалус не просто залежав від контролю Омейядського халіфату над Північною Африкою, а був частиною халіфату, яким керував і який підпорядковувався призначеному халіфом еміру. Ісламська держава, об'єднана з арабським мусульманським світом, існувала на півострові до 1492 року. Протягом усієї історії Іспанії на її території існувало кілька мусульманських держав. Найвідомішими є провінції Кордова (Cordoba), Гранада (Granada) та Севілья (Sevilla).

1.2 аль-Андалус у періоді правління Мулук ат-Тава'іф і династії Бану Ганіа

Період правління Мулук аль-Тава'іф (королів Таїфа) в історії Андалусії - це період з X по XI століття. У цей період в Андалусії існувало кілька невеликих мусульманських держав, відомих як таїфи, які перебували в постійній боротьбі за владу одна з одною. У кожного таїфа була своя армія, адміністрація та економіка. Деякі з них були великими державами, такими як Кордовський халіфат і провінція Толедо, тоді як інші були набагато меншими. Території, якими управляли династії правителів-апанеджей (Мулук ат-Тава'іф), являли

собою як міста-держави, так і великі ділянки землі. Етнічно вони були не тільки арабськими (династії Аббасидів і Худхідів), а й берберськими (династії Ахтасидів, Зунунунів, Хамудів і Зиридів). Ці династії зазвичай виникали внаслідок розпаду центральної влади або конфліктів між різними угрупованнями в ісламському світі. У багатьох областях (Тортоса, Денія і, на деякий час, Валенсія) до влади прийшли воєначальники-сакариби (колишні раби-християни). Прагнучи захопити сусідні території, "апаназькі правителі" шукали союзників, часто за допомогою християн. Наприклад, Умар аль-Мутаваккіль із династії Ахтасидів (1068-1094), захищаючись від династії Альморавидів, запропонував частину своєї території королю Альфонсу VI Леона Кастильського для підтримки. До кінця XI століття політика "апаназьких правителів" і їхній спосіб життя (який часто був далекий від ісламських норм) стали викликати відторгнення у релігійних громад і частини населення.

Після поразки династії Альморавидів провінційні династії повернули собі владу. Однак вона була недовгою до приходу Альмохадів.

Прихід берберської династії Альмохадів у південне Марокко розпочався у 1121 році і призвів до остаточного падіння місцевої династії наприкінці XII століття. Альмохади правили більшою частиною Магрибу і Південної Іспанії (Андалусія), вторглися в Португалію і правили на вершині влади в регіоні понад 100 років до свого усунення династією Меліндо наприкінці XIII століття. Правління Альмохадів було важливим періодом в історії Магрибу. Вони залишили помітний слід в архітектурі та мистецтві й відіграли важливу роль у поширенні ісламу в регіоні. Проте їхнє правління також супроводжувалося війнами, насильством і гнобленням, особливо щодо немусульманських народів.

Династія Бану Ганія правила Андалусією в X столітті, у другий період правління Мулука ат-Тава'іфа. Цю династію очолював Бадіс бен Хабус, один із найвидатніших правителів Андалусії. Династія Бану Ганія, що правила Балеарськими островами з 1126 до 1203 року, виявилася наймогутнішою місцевою династією після падіння династії Альморавидів. Бану Ганія - берберська династія з південного Марокко, яка встановила владу на Майорці,

Менорці та Івезі після періоду смуту, що настала після падіння династії Альморавидів. Вони правили островами і зміцнили своє становище, уклавши союз із нормандськими корсарами ("морські розбійники з Нормандії"), які залишалися при владі понад 75 років. Бану Ганія були відомі своєю культурною та економічною діяльністю і здатністю підтримувати мир і порядок на островах. Вони будували замки, мечеті та інші споруди, розвивали торгівлю і сільське господарство. Однак їхнє правління було позначене війнами та конфліктами з Арагонським королівством. Після повалення місцевих династій і встановлення на Балеарських островах влади Альмохадів острови залишалися під мусульманським правлінням до 1287 року; 1285 року король Педро III, відомий також як Педро Великий, розпочав кампанію проти балеарських мусульман, і 1287 року Майорку (включно з Ібіцою та Меноркою) завоював король Арагона Яків I, поклавши кінець більш ніж 300-річному мусульманському правлінню на островах. Після завоювання Балеарських островів король Яків I Арагонський створив на островах адміністративну систему, до якої входили місцеві представники та іноземні правителі. Він також організував на Балеарських островах католицьку церкву і почав національно-культурний процес інтеграції Балеарських островів до складу Арагонського королівства.

1.3 Причини падіння

Єдність халіфату певною мірою завжди була ілюзорною, іншими словами, міфічною. Величезні відстані і труднощі у спілкуванні посилювалися расовим і племінним суперництвом. Між політично-домінуючою арабською меншістю і берберами, що становили більшість мусульманського населення, існували вкрай ворожі відносини. Бербери виступали проти політики арабів того періоду з кількох причин. По-перше, вони вважали, що їм належить менше привілеїв і прав, ніж арабам, незважаючи на їхній значний внесок в іспанське завоювання і правління. По-друге, бербери зберігали свої традиції, мову та культуру, які часто не відповідали арабській культурі, яку вони прагнули перевиховувати. По-третє, між арабами і берберами існувало давнє племінне суперництво, що

посилювало невдоволення берберів арабською політикою. Крім того, не всі бербери були мусульманами, деякі були християнами та іудеями, і це також могло вплинути на їхнє ставлення до арабської політики. Ситуація ще більше ускладнювалася присутністю мурадів і мосалабів, частини місцевого населення, яка більшою чи меншою мірою перебувала під впливом мусульман. Мурадіси були нащадками мусульман, навернених у християнство, або людьми, які жили в християнських районах, зберігаючи при цьому ісламську віру. Вони часто відігравали важливу роль в адміністративних і військових справах та іноді очолювали повстання проти мусульманських урядів. Мосалаби - християни, які жили під владою мусульман, але зберігали свої християнські вірування та звичаї. Вони часто обіймали ключові адміністративні посади і виступали як перекладачі для мусульманських правителів. Деякі з них були арабізовані, а деякі говорили арабською. У 718 році вестготський лідер Пелайо повстав проти мусульманських загарбників і виграв битву при Ковадонзі, поклавши початок Reconquista - процесу відновлення християнської влади в Іспанії, який тривав понад 700 років. Тим не менш, треба підкреслити, що мусульмани встановили контроль над значною частиною Іспанії та правили протягом кількох століть.

Спираючись на наведене вище, можна зробити висновок, що цей історичний факт є важливою подією, яка справила значний вплив на історію Іспанії та всієї Європи, а також відіграла важливу роль у розвитку середньовічної Європи. Вона стимулювала процес європейського відродження, призвела до створення нових держав, наростання культурних зв'язків між Сходом і Заходом, а також стала причиною боротьби за владу і території між християнськими та мусульманськими державами на Піренейському півострові.

РОЗДІЛ 2: МОВНІ ПРОЦЕСИ ОСВОЄННЯ СЛІВ АРАБСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ В ІСПАНСЬКІЙ МОВІ

2.1 Етапи та способи проникнення арабських слів в іспанську мову

Арабські конкістадори, які тривалий час правили на Піренейському півострові, принесли із собою свою культуру, традиції, спосіб життя і, звісно ж, арабську мову, і варто зазначити, що в X столітті початкова освіта арабською мовою стала обов'язковою на всій території Іспанії, контрольованій арабами. Це дало вельми позитивні результати, привівши до високого рівня грамотності більшості іспанського населення в південно-центральному регіоні, на відміну від арабськомовного магометанського світу, культурно-історичного середовища, в якому арабська мова та іслам є домінуючими факторами. Однак були спроби повністю викоринити арабізми з романської мови і повернути їй первісний стан. На думку іспанського лінгвіста та історика мови Рафаеля Лапеса, загальна кількість арабізмів, внесених до іспанської мови арабським пануванням, перевищує 8 000 словникових слів і понад 2000 географічних термінів. Само собою зрозуміло, не всі серед них були відразу ж введені в іспанську мову після падіння вестготів. Вони вводилися поступово, у міру того як араби асимілювалися, а іспанці пристосовувалися до їхнього способу життя.

2.1.1 Період запозичень арабізмів в іспанську мову

Найчастіше запозичувалися слова, що мали відношення до науки, техніки, політики та релігії. Було встановлено, що період запозичення арабської лексики був досить тривалим, а запозичені слова поступово увійшли в ужиток. У цьому процесі запозичення також спостерігалися певні закономірності, які вказували на те, що арабські слова увійшли до іспанської лексико-граматичної структури завдяки використанню іспанських слів, а не безладним чином. Іспанська лексико-граматична структура, не будучи хаотичною, слідує чітким системам. Лінгвісти, які вивчають іспанську арабську мову, змогли виокремити кілька тематичних груп і періодів, коли арабські запозичені слова проникали до іспанської мови, а також простежити шляхи та способи привласнення цих запозичених слів.

Таким чином, іспанську арабську мову можна розділити на такі групи:

- Слова, що почали вживатися в іспанську мову відразу після арабського завоювання: з 711 року до середини XI століття. Вони часто відносяться до сільського господарства, архітектури та географії, а також можуть включати слова, пов'язані з релігією, культурою та звичаями арабів.
- Слова, що використовувалися за часів халіфату, династії Альморавидів, першої династії Альмохадів і так званої "великої" Реконкісти: із середини XI до початку XIII століття. Другий період пов'язаний із ширшим використанням арабської мови в різних сферах життя, таких як наука, філософія, медицина, математика і поезія. У цьому періоді в іспанську мову було введено багато термінів і термінів, пов'язаних із цими галузями знань.
- Мова, що використовувалася під час завершення війни, що призвело до перемоги Кастилії і подальше становлення кастильської мови, тобто розквіт літератури, написаної іспаномовними авторами: з початку до кінця 13 століття. Третій період призвів до ширшого використання іспанської мови і скорочення впливу арабської мови. Однак багато слів і виразів з арабської мови досі використовуються в іспанській мові, збагачуючи її лексику і культурну спадщину. Арабські запозичені слова першого періоду були поширені від Галісії до Каталонії.

Водночас більша частина арабської мови першого періоду зникла з мови, арабська мова, що збереглася, є доволі поширеною, оскільки часто має просторічний характер, позначаючи поняття, стосуються до економіки, сімейного життя, промисловості, адміністрації та військової діяльності. Деякі з найпоширеніших арабізмів в іспанській мові включають слова, такі як "aceituna" (маслина), "asequia" (канал для зрошення), "aduana" (митниця), "alcázar" (фортеця), "algoritmo" (алгоритм), "almohada" (подушка), "arroz" (рис) и "azúcar" (цукор).

Також існує безліч арабських прізвищ, які все ще використовуються в Іспанії та інших іспаномовних країнах, як-от Альварес (Alvarez), Бенітес (Benitez), Мартінес (Martinez), Рамірес (Ramirez) та інші.

Більша частина арабської мови другого періоду залишилася в іспанській мові. Цей період характеризується великою кількістю запозичень слів, пов'язаних з адміністративними, офіційними та військовими питаннями. Запозичення повсякденної мови, технічних термінів і термінології менш виражені. Наприклад: "alcalde" (мер), "almirante" (адмірал), "azar" (випадковість), "azarar" (турбувати), "jardín" (сад), "zumo" (сік).

Поширення арабізму в третьому періоді, тобто в XIII столітті, відбувалося таким чином. Хоча кількість військових термінів значно скоротилася, вони стали використовуватися в усіх сферах людського життя. У цей час з'явилося безліч медичних, наукових і технічних термінів, назв рослин і тварин, сільськогосподарських і торгівельних термінів: almacén « склад, сховище » - від u>J l (al-ma zan) « склад, магазин »; aceite « олія » - от ^ (az-zayt) « олія »; arroz «рис» - от jj (^ aruz) «рис»; alcohol «алкоголь» - от д*&\ (al-kuhul) «сурьма»; jarabe «сироп» - от yl ^ (sharab) «напій, вино»; cifra «цифра, показател» - від >- (ifr) «нуль»; algebra «алгебра» - от j^ l (al-jabr) 10 Пленарні доповіді «возз'єднання»; algoritmo «алгебра» - от ^jjj^ l (al- awārizmiyy), частина імені вченого, дослівно "хорезмієць", і т.д. [Григорьев, 2015, с. 49].

2.2 Лексика

Арабська мова охоплювала майже всі сфери людської діяльності і, після латині, була найважливішим лексичним потоком іспанської мови, принаймні, до XVI століття. Як приклади можна навести Севілью, Сарагосу, Мурсію і тисячі інших сучасних географічних назв з арабськими географічними назвами, які сягають мавританського періоду, (Кадіс). Сюди також входить Альхесірас, район, де маври вперше проникли на півострів. Таріфа названа на честь Таріфа, першого мусульманина в Іспанії. Гібралтар походить від Джабаль Тарік, що означає "гора Таріка" і названа на честь мусульманського генерала, який очолив атаку на півострів. Альхесірас і Аль-Джазіра (Аль-Хадра) - це міста, розташовані на півдні Іспанії, у провінції Кадіс, між Тарифою і Гібралтаром, на

узбережжі гібралтарської протоки. "Аль-Хадра" арабською мовою справді означає "зелений острів".

Часто зустрічаються топоніми, що містять "Гуада", походить від арабського слова " wadi ", що означає "річка" або "долина". А саме: Гуадалахара "Guadalajara" (місто на сході країни, розташоване на березі річки Геніл) у " Wadi al-Hijar/Valle de Piedra (долина каменів) ", "Гвадалівір" (Guadalquivir) - це річка в південній Іспанії, яка протікає через кілька провінцій, в тому числі Севілью, Кордобу та Малагу, та впадає в Атлантичний океан на заході від гібралтарської протоки, "Wadi al-Abyad/Valle Blanco (біла долина) ", Гуадалканал "Guadalcanal" (назва острова, що належить до Соломонових островів, розташованого в Тихому океані) , " Wadi al-Qasr/Valle del Castillo (кастильська долина) ", etc. Арабське " wadi " іноді поєднувалося з латинським *lupus*, утворюючи назву місцевості Гваделупа Вовча ріка (río Lobo). Араби називали весь півострів "аль-Андалус", що означає (los vándalos) "Вандали", посилаючись на вестготів, які правили регіоном до них. Під час Реконкісти аль-Андалус був відвойований римлянами на півночі і зрештою став Андалусією, найпівденнішою автономною областю Іспанського півострова. Такі слова, як *ajedrez* (шахи) del sánscrito, *jazmín* (жасмін), *azul* (блакитний) и *escarlata* (аловий) del persa, *arroz* (рис) та *alquimia* (алхімія) del griego, а деякі були перекладені з інших мов на арабську. Тут араби продовжували свою роботу і передавали свою культуру.

2.3 Семантика

Існує безліч слів і виразів, що запозичують своє значення з арабських семантичних особливостей, таких як мавританські ідіоми та ісламські поняття. Ці слова та вирази, будучи романськими за походженням і формою, повністю або частково арабізувалися у своєму значенні та інтерпретувалися як семантичні кальки. В арабській мові, як і в інших семітських мовах, слово "hijo" (*ibn*) іноді використовується для опису характеру людини, а також її біологічної спадщини. Таке використання слова "hijo" (син) зазвичай не

зустрічається в романських мовах, за винятком Піренейського півострова. В іспанській мові, наприклад, слово *hidalgo*, що означає дворянин, буквально перекладається як "син чогось (цінного)".

2.4 Синтаксис

На відміну від випадку з семантикою, вплив синтаксису на арабську та іспанську ледь помітний. За винятком кількох функціональних слів, можна знайти кореляції між іберійськими мовами та певними явищами, тобто зв'язок або відповідність між ними. Наприклад, у романських мовах підмет зазвичай передує об'єкту, але, мабуть, в іспанській мові дієслово-підмет зустрічається частіше, ніж будь-де в Європі; в арабській мові порядок слів дієслово-підмет. Фраза "підмет передує об'єкту" означає, що в типовому реченні в мові з суб'єктно-об'єктною структурою суб'єкт (той, хто виконує дію) зазвичай стоїть перед об'єктом (те, на кого спрямована дія). Наприклад, у реченні "Я купив книжку", суб'єктом є "Я", а об'єктом - "книжка", і суб'єкт (Я) стоїть перед об'єктом (книжкою). ("He comprado un libro" el sujeto es "yo" ya que "he comprado", indica la primera persona del singular y el objeto es "el libro".) В іспанській мові, як і в багатьох романських мовах, підмет зазвичай стоїть перед присудком у реченні. Це загальна риса мов із синтаксичною структурою "підмет-дієслово-об'єкт" (SVO sujeto-verbo-objeto), до яких належать, окрім іспанської, французька, італійська, португальська та румунська мови, а також інші мови.

2.5 Фонологія

Це правда, що в іспанській фонології немає фонем, запозичених з арабської мови, але це не означає, що арабська мова не вплинула на іспанську вимову. Наприклад, в арабській мові є звук "х" (ح), який був запозичений іспанською мовою і зустрічається в деяких іспанських словах, таких як "jalifa" (халіф) і "jasmín" (жасмин). Існує також гіпотеза, що звук "j" має арабське коріння, оскільки, як ви кажете, він з'являється в іспанській мові, коли в арабській використовується звук "у" (ي). Наприклад, "ajo" (часник) в іспанській мові має

арабське коріння і включає звук [j] у своїй вимові. У будь-якому випадку, важливо зауважити, що мови взаємодіють між собою на багатьох рівнях, включаючи фонетичний і фонологічний. Вивчаючи будь-яку мову, важливо враховувати її історичне минуле та вплив інших мов на її розвиток.

2.6 Фонологічні відмінності між арабською та ранньою кастильською мовами

Фонетичні відмінності між арабською та ранньокастильською мовами були значними. Арабська мова мала більш розвинену систему приголосних, тоді як ранньокастильська мала простішу систему приголосних і голосних.

- Довгі та короткі голосні в арабській мові були значнішими, тоді як у ранньокастильській їх було лише п'ять.

- Крім того, в арабській мові розрізнялися гортанно вимовні (хазз) і не гортанно вимовні (ха) звуки. У ранньокастильській мові такої відмінності не було.

- В арабській мові були дзвінки фрикативні /ð/ (звук "z" в англійському "the") та /ɣ/ (схожий на звук "g" у слові "pigeon"), яких не було в ранній кастильській.

- В арабській мові був звук /x/ (схожий на звук "x" у німецькій "Bach"), якого не було в ранній кастильській. Замість нього в кастильській використовувався звук /h/.

- В арабській мові голосні /a/, /i/ і /u/ вимовлялися як окремі звуки, кожен з яких був сильно виділений і апертурований. У ранній кастильській мові голосні були більш закритими і менш вираженими. У фонетиці апертюра часто використовується для опису вимови голосних звуків, коли рот відкритий і повітря вільно проходить через голосові зв'язки. У ранній кастильській фонології, були апертуровані звуки (голосні фаренгіальні) /e/ і /o/ перед носовими звуками, що призвело до відмінності між відкритими і закритими голосними в цих контекстах. Наприклад, у слові "vino" (вино) звук /i/ є закритим, тоді як звук /o/ є відкритим у слові "bueno" (хороший).

- В арабській мові /q/ вимовляється сильніше і глибше, ніж /k/. У ранньокастильській мові ця різниця у звучанні була менш виражена.

2.7 Морфологія

В іспанській мові багато арабських коренів і морфем, які стали звичними, і арабський вплив також можна побачити в іспанській морфології. Скажімо, префікс "аль-", який часто використовується на початку іспанських слів, має арабське походження і означає "той" або "єдиний". Крім того, в іспанській мові є багато слів арабського походження, таких як "aceituna" (оливка), "azúcar" (цукор), "arroz" (рис), "almohada" (подушка), "alcázar" (фортеця) і "albóndiga" (фрикаделька). Суфікс -í, також арабського походження, використовується для утворення багатьох іспанських прикметників за походженням, таких як "marroquí" (марокканський), "yemení" (єменський) і "libanés" (ліванський). Арабські суфікси, такі як "-ín", "-et-", "-ona" і "-ete", теж використовуються в іспанській мові.

Таким чином, арабський вплив на іспанську морфологію проявляється не тільки в окремих словах, а й у різних морфемах і суфіксах. Це вказує на глибокий історичний зв'язок між іспанською та арабською мовами. Мовний процес досить збагачений арабськими словами та іншими факторами, що в принципі можна назвати цей процес як запозичення: туди належать граматичні конструкції, лексика, а також фонологічні особливості.

РОЗДІЛ 3: РОЗВИТОК ІСПАНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ПІД ВПЛИВОМ АРАБІВ

3.1 Центри арабської культури в Іспанії

За часів арабського панування на території нинішньої Іспанії існувало кілька центрів арабської культури, де процвітали наука, філософія, література, мистецтво і ремесла. До них належать:

- Кордова Столиця халіфату. Кордова була найбільшим культурним центром західного світу в 10-11 століттях. У Кордові знаходилася знаменита бібліотека Аль-Хакама II, в якій зберігалось близько 500 000 рукописів і книг, а також було створено низку наукових центрів.
- Севілья є торговим і культурним центром, тут розташований знаменитий палац Алькасар, побудований за наказом арабського правителя Абд ар-Рахмана III. Тут також було створено низку наукових і культурних центрів.
- Місто Гранада було столицею емірату з тієї ж назви, тут знаходився знаменитий палац Альгамбра, а також безліч наукових і культурних центрів.
- Толедо був культурним і релігійним центром, у ньому знаходилася знаменита бібліотека емірату. Також було створено низку наукових і філософських центрів.
- Багдад не був іспанським містом, але асоціювався з Іспанією як: центр арабської культури. Саме в Багдаді було засновано знаменитий Дім мудрості, що став найважливішим центром науки і культури в арабському світі.

Вчені та філософи з усього арабського світу збиралися в цих центрах для обміну знаннями та ідеями, створення нових теорій і відкриття нових горизонтів у науці та культурі. Їхні наукові досягнення та літературні твори було перекладено на численні мови, включно з латиною, і їм удалося зберегти й поширити свою спадщину Європою та рештою світу. Серед них було створено безліч наукових і філософських досягнень, включно з математикою, астрономією, філософією, медициною, хімією та біологією.

3.2 Введення арабської культури на іспанську мову та літературу

Конкістадори принесли в Іспанію арабську мову і культуру східних регіонів Халіфату. Корінне населення Іспанії було частково арабізоване і перейшло на мову завойовників. Культурний розвиток Андалусії став результатом великих зв'язків зі східними регіонами Халіфату і впливу культурних традицій завойованих іспанських римлян. Разом із конкістадорами в Іспанію проникла арабська література, яка в якийсь момент стала розвиватися самостійно, у відриві від літератури східних регіонів Халіфату.

Історію арабської літератури в Іспанії можна розділити на три періоди:

1. - час становлення андалуської літератури (з VIII ст. до кінця X ст.)
2. - час її розквіту (XI - друга половина XII ст.)
3. - час занепаду (кінець XII-XV ст.).

1. - Культурний розквіт Кордови припав на середину VIII століття, коли освічені правителі заохочували розвиток традиційних форм літератури. У цей період арабські завойовники, дотримуючись традиції своїх предків-бедуїнів, складали невеликі поеми на згадку про досягнення своїх племен, оплакували загиблих і сумували за покинутою східною Батьківщиною. Перший літературний твір андалузців, що дійшов до нас, відноситься до середини VIII століття - поема "Чужинець" (755-788 рр.) омейядського еміра Абд ар-Рахмана I, в якій вигнаний емір оплакує своє прощання з Батьківщиною.

Зір'яб (пом. 857), співак, музикант і актор перського походження, приїхав до Кордови з Багдада і зіграв велику роль у розвитку андалуської літератури і мистецтва. Він переніс культуру читання віршів з інструментальним супроводом на іспанські землі. Відтоді андалуська поезія розвивалася в тісному зв'язку з музикою. Наприкінці IX століття з'являється андалуська римована поезія (мувашшах). Саме слово означає "оперезаний". Появу цієї поезії в Андалусії зазвичай пояснюють впливом романської народної пісенної традиції, привнесеної в поезію арабізованими народами Іспанії. Кожна строфа (даур) мувашшаха складається з кількох віршів, що римуються один з одним, але не римуються з іншими віршами, і куфла (приспів), що складається з кількох

рядків, які можуть римуватися або не римуватися один з одним, але завжди римуються з відповідними рядками куфла в інших віршах. Повний мувашшах зазвичай складається з шести приспівів і п'яти віршів. Останній приспів (харджа), написаний романським або арабським діалектом, зазвичай є найвиразнішою частиною мувашшаха та її завершенням. Хардж зазвичай являє собою пряму мову, звернену мувашшахом до адресата. Мувашшах сильно варіюється залежно від поєднання рим у строфі. Строфічна поезія використовувалася в усіх традиційних жанрах арабської поезії і була написана як у традиційному арабському метрі, так і в складовій системі іспанської поезії.

2. - Політичні та релігійні зміни в Багдаді не зачепили Кордову, якою на той час правили освічені халіфи, як-от Абд Ар-Рахман III (912-961) та Аль-Гакам II (961-976), які всіляко заохочували літературу та науку. Найважливішою постаттю у формуванні андалузської літератури був панегірист Ібн Арахман III (890-940), який написав вірші в традиційних жанрах та антологію "аль-Ікд аль-Фарид" ("Намисто"), що складається з 25 розділів. У "Намисті" Ібн Абд Рабхі міститься різноманітний матеріал, і цей твір можна віднести до літератури адабу. Цей термін описує арабську літературу, засновану на високій культурі, етикеті та естетиці. Такі твори були популярні в Середньовічній арабській культурі та містили в собі широкий спектр жанрів - від поезії та прози до критичних есеїв і філософських трактатів. Автор включив до цієї антології (збірки) відомості про творчість східних арабських поетів та їхнє життя, а також різноманітні історичні та історико-культурні факти. Джерела свідчать про те, що "Намисто" було популярним не тільки в Андалусії, а й у східних областях Халіфату. Ібн Хані (938-973) - помітна постать в андалузській поезії X століття. Він був прихильником шіїтської віри, яка викликала несхвалення серед ортодоксальних сунітських духовних лідерів у його рідному місті Севільї, і він був змушений емігрувати до Північної Африки. Там він подружився з аль-Му'їззом, сином фатимідського халіфа аль-Мансура, який став правителем Єгипту після завоювання його династією Фатимідів. У віці 36 років поет був убитий найманими вбивцями. Ібн Хані написав близько 60 віршів (здебільшого

хвалебних), які слідували звичайному жанровому поділу. Його поезія характеризується великою кількістю песимістичних афоризмів. Амбіційні висловлювання, в яких вихвалений персонаж порівнювався з Божеством, викликали осуд серед мусульман-сунітів, які прозвали його "аль-Мутанаббі з Андалусії". Поет і прозаїк із Кордови Ібн Шухайд (992-1035) залишив низку витончених, традиційних панегіриків і ліричних поезій, а його прозові листи про духи й людську подвійність - шедеври, що стали відправною точкою андалузької літературної критики. "Послання" схоже на "Листи прощення" аль-Ма'арі, у яких Ібн Шукайда розповідає про захопливі подорожі різних поетів і прозаїків у світ духів і критикує їхні твори, наслідуючи їхній стиль.

3. - Після розпаду Кордовського халіфату в другій чверті XI століття Андалусія стала центром літературної діяльності, і поряд із Кордовою виникли такі різноманітні князівства, як Севілья, Бадахос, Валенсія, Мурсія, Майорка, Хаен, Гранада, Толедо й Альмерія. Цей новий етап у розвитку андалузької літератури характеризується явним зверненням до місцевої іспанської тематики на додачу до традиційних східних арабських жанрів, що до цього домінували в сюжеті та формі поезії. Андалузька література стає іспано-арабською літературою. Туга за втраченою батьківщиною Сходу, яка була головною темою попереднього періоду, змінюється новою темою: любов'ю до Андалусії. Андалузька поезія дотримується всіх традиційних арабських жанрів. У панегіриках і сатирах помітний вплив традиційної східноарабської поезії, але в любовній ліриці, гумористичних творах і описах природи традиція зазнала значних змін. Андалузькі поети не настільки глибоко філософствують, як східноарабські поети, як-от аль-Мутанаббі та аль-Маарі, але вони не поступаються їм або навіть перевершують у ясності висловлювання, витонченій поетичній уяві, швидкості та легкості мови. Одним із найпоширеніших жанрів андалузької поезії є васф (опис). Мальовничі луки, річки, озера, гори, сади й парки Іспанії були предметом захоплення поетів. Описи моря і човнів уперше з'являються в арабській поезії. Чудова архітектура іспанських міст, дорога інкрустована (розкішна) зброя, квіти й тканини, бенкети при дворах

феодалних князів Андалусії, музика, танці, ігри та розваги - все це привертало увагу поетів. Вони вміло переплітають традиційні описи пустелі, відомі тільки з літератури, з яскравими картинами іспанської природи. Як і на Сході, важливою частиною андалузської поезії є любовна лірика, знову ж таки під впливом платоніків та епікурейців. Свято вина і задоволення за столом також належать до улюблених тем андалузських поетів. нестійке становище арабів в Іспанії, що проявлялося в постійних війнах і відступах, вплинуло на загальний емоційний настрій андалузської поезії. До появи ісламу, в арабській поезії звичайними темами були швидкоплинність життя, скорбота за загиблими династіями і містами, а також молитви до Аллаха. З кінця XI століття андалузські поети з особливою щирістю і переконаністю викладали ці роздуми на тлі трагічної долі. Серед пізніх письменників Кордовського халіфату був поет і вчений Ібн Хазм (994-1064), який, по суті, поклав початок розквіту арабської літератури в Іспанії. Ібн Хазм був діяльним прихильником Омейядів у Кордові, а після падіння Омейядів він усамітнився в Альмерії та написав "Тавк аль-Хамама" ("Намисто голуба"), твір, який перебуває на півдорозі між етичною психологією та художньою літературою.

3.3 Зміни в архітектурі Іспанії

Після вторгнення арабів до Іспанії в країні залишилося багато свідчень їхньої присутності. Крім багатой музичної, лінгвістичної та гастрономічної спадщини, тут також є багата архітектурна спадщина. Хоча деякі пам'ятники були безповоротно втрачені, більшість з них збереглися і відкриті для відвідування. Ось, наприклад:

1. Альгамбра, Гранада - цей чудовий архітектурний комплекс є однією з останніх пам'яток, залишених арабами християнам; вважається, що він ознаменував собою кінець епохи блискучого арабського правління, що тривало 700 років. Альгамбра помітно відрізняється від інших середньовічних резиденцій: це ансамбль із трьох розкішних палаців (четвертий був збудований християнським королем) і чарівного саду з численними фонтанами.

2. Мусульманський храм (Mezquita \ Джамія) в Кордові - Mezquita була побудована Абд ар-Рахманом I у 8 столітті. Пізніше, у II столітті, мечеть добудовували інші правителі. Однак вони постійно переглядали початкові плани. Пізніше всередині мечеті був побудований готичний християнський собор, і Mezquita стала дуже великою. Візитну картку мечеті замінили на подвійну арку і Міхраб, що вказує шлях до Мекки. Міхраб (араб. محراب) - це ніша в мечеті, що вказує напрямом Кааби в Мецці, до якої мусульмани повертаються, коли моляться. Це важливий елемент ісламської архітектури, який допомагає орієнтуватися в просторі під час молитви. Він часто виділяється декоративними елементами, наприклад, вишивкою або мозаїкою. До речі, слово "мескіта" походить з турецької мови і використовується переважно в Україні та деяких інших країнах колишнього Радянського Союзу, щоб позначити соборну мечеть, яка є головною мечеттю в певному місті або регіоні. У інших країнах мусульманського світу, таких як Іран, Індонезія, Малайзія, слово "мескіта" не використовується, а замість цього вживають слово "джамія" що має той же сенс.

3. Альхаферія в Сарагосі - мусульманська фортеця на цьому місці виникла ще в 9 столітті, а головна вежа нинішнього комплексу, Вежа пошани (Трубадур), збереглася до наших днів. Однак між 1041 (або 1065) і 1081 роками місцевий правитель Абу Джа'фар аль-Муктадір перетворив її на свою державну резиденцію, яку потім змінювали та доповнювали християнські королі. З 1593 року вона знову стала фортецею й зазнала великої реконструкції Місто було зруйноване наполеонівськими загарбниками 1592 року. Сильно постраждавши від наполеонівської навали, воно продовжувало зазнавати збитків і реконструкцій упродовж усього XIX століття, але 1931 року його остаточно оголосили пам'яткою; реставрацію тривало з 1947 до 1985 року, коли мавританську частину будівлі відновили з максимально можливою кількістю автентичних елементів (християнська частина будівлі була більш автентичною), що є даниною поваги його творцям. Сьогодні Альхаферія

служить резиденцією арагонського парламенту. Тому багато кімнат було модернізовано.

Середньовічна арабська культура, що процвітала на іспанській землі протягом багатьох століть, залишила значний слід в іспанській архітектурі, літературі та мистецтві. Мусульманські правителі побудували вражаючі палаци, мечеті та фортеці, які й сьогодні є важливими іспанськими пам'ятками. Однак, коли в Іспанії почалося християнське правління, арабська культура і архітектура стали витіснити християнський стиль. У результаті багато ісламських будівель було перебудовано або зруйновано, а їхні матеріали використали для будівництва нових християнських будівель. Варто також зазначити, що в період мусульманського правління в Іспанії (VIII-XV століття) арабська мова була мовою політики і культури, і це знайшло відображення в літературі того часу. Арабські вчені та письменники, що залишилися в Іспанії, привнесли свою культуру і мову в іспанську літературу. Вони залишили свій слід у таких жанрах, як поезія, проза, філософія і наука. Іспанські поети й письменники використовували арабські показники та граматику й перекладали арабські твори іспанською мовою. У результаті виник унікальний стиль, що об'єднав арабські та іспанські літературні традиції.

РОЗДІЛ 4: РЕКОНКІСТА В ІСПАНІЇ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ

4.1 Звільнення іспанців від арабських завойовників

Християни Піренейського півострова, що перебували під владою арабів, боролися за незалежність від самого початку завоювання. Ця боротьба була відома як Реконкіста. Важливу роль в організації Реконкісти відіграли папи римські, який закликав феодалів по всій Європі виступити проти маврів. У Реконкісті брали активну участь не тільки християни з Піренейського півострова, а й італійські, французькі та німецькі лицарі. Реконкіста (іспанською "завоювання") - це процес, під час якого християни відвоювали території Піренейського півострова у мусульман у період з 8 по 15 століття.

У 720-730-х роках лицарям колишнього вестготського королівства вдалося створити на північному заході Піренейського півострова незалежну християнську державу під назвою Королівство Астурія. Її кордони поступово розширювалися, закріплюючи успіх Реконкісти. Феодалний лад, характерний для тогочасної Європи, поширився і на територію Астурії: між IX і X століттями почалася феодална роздробленість, і військова міць для боротьби з Кордовою була сильно ослаблена; коли в X столітті Леон став політичним центром Астурії, то відповідно стало називатися Королівством Леон.

До кінця X століття Реконкіста не розвивалася успішно, оскільки Кордовський халіфат зберігав внутрішню єдність і сильну військову організацію. Однак починаючи з XI століття правителі різних провінцій халіфату почали боротися за владу. Колись єдина ісламська держава була розділена на низку незалежних один від одного еміратів. Наймогутнішим еміратом був емірат із центром у Гранаді, який очолював опір проти Реконкісти до кінця XV століття. Скориставшись роздробленістю мусульманських правителів, європейські феодали вирішили посилити натиск: король Леона, що правив з 1037 по 1065 рік, і Фернандо I, правитель Кастилії, здобули багато перемог над маврами і відвоювали багато земель. Вожді Толедо, Севільї, Сарагоси і Бадахоса визнали свою залежність від Фернандо I. Жителі стали платити податки християнському королю поряд із мусульманськими

правителями. Такий стан справ призвів до спустошення й ослаблення колись багатих земель Кордовського халіфату. Жителі халіфату, незалежно від їхнього віросповідання, прагнули підкоритися владі християнських феодалів, щоб уникнути війни і непомірних податків. У період з XI-XIII ст. століття мавританські території на півострові швидко скоротилися. Королівство Леон було розділене на кілька феодалів, які разом з територіями, відвойованими в маврів, склали більші християнські королівства Кастилія (з центром у Толедо), Арагон (з центром у Сарагосі), Наварра (з центром у Памплоні) і Португалія (з центром у Лісабоні). Мавританські правителі запросили кочових берберів із Північної Африки для боротьби з християнами. Берберські армії здобули кілька перемог над європейськими лицарями наприкінці 11 і 12 століть. Однак внутрішні розбіжності в Кордовському халіфаті ще більше посилювалися з приходом берберів. Важливе значення для Реконквісти мала битва біля села Лас Навас де Толоса у 1212 році. У ній союзне військо християнських князів з Піренейського півострова розгромило великі сили маврів. Військова ініціатива остаточно перейшла в руки християнських правителів: 1236 року армії кастильських королів зайняли місто Кордову. Зрештою, тільки південна частина півострова, Гранадський емірат, опинилася під владою мусульман. На землі, відвойованій у мусульман, християнські королі запровадили феодальний порядок. Земля була віддана васалам, селяни були підпорядковані своїм новим господарям, а третій стан повинен був платити десяту частину церкви.

4.2 Об'єднання іспанських земель

Християнські королівства Піренейського півострова були ієрархічними монархіями: 1137 року король Кастилії скликав на раду представників лицарів і духовенства. Зрештою, робота кортесів завершилася. Згодом члени Третього стану стали членами кортесів. Король консультувався з кортесами під час ухвалення важливих законів або введення нових податків. У трьох палатах Кортесів засідали представники трьох станів, як і в Генеральних провінціях Франції. Кортеси продовжували засідати і в Королівстві Іспанія. В інших державах на Піренейському півострові були створені вотчини короля.

Кортеси (ісп. cortes, "суди"): громадські палати і представницькі збори, які існували в християнських державах на Піренейському півострові в Середні віки. Вони існували в Леоні, Кастилії, Каталонії, Арагоні та Португалії.

У XIV і на початку XV століть християнські королівства Піренейського півострова більше воювали одне з одним, ніж з маврами. Тривалі громадянські війни змусили королівства зосередити владу і створити союзи: 1479 року Кастилія і Арагон були об'єднані в династичний союз, причому Ізабелла Кастильська (1451-1504) і Фернандо (Фердинанд) II Арагонський (1452-1516) правили з 1474 до 1504 р.), а Ізабелла (Ізабелла (Ізабелла) Кастильська (1451-1504) і Фернандо (Фердинанд) II Арагонський (1452-1516) правили з 1474 до 1504 р.), об'єдналися як династичний союз під їхнім подружнім правлінням. Об'єднанню Кастилії та Арагона сприяла спільна культура і мова жителів, а також прагнення міст до розширення торговельних відносин із сусідами. Обидва королівства формально залишалися незалежними одне від одного, але правителі-королеви робили все можливе для зміцнення власної влади в обох країнах. Два королівства не були незалежні одне від одного. Місцевим феодалам було заборонено карбувати власні монети, внутрішні конфлікти жорстоко придушували, католицизм поширювали повсюдно за указом римського папи, а духовні ордени підпорядковувалися королю. 1513 року Фернандо II завоював південну частину королівства Наварра (північна частина Наварри стала частиною Франції). Союз між Кастилією та Арагоном став основою для подальшого централізованого іспанського королівства.

Союзні армії Кастилії та Арагона розпочали війну проти Гранадського емірату; 1492 року Гранада була окупована військами Фернандо II. Мусульмани Гранади частково перебували під владою християн, а частково емігрували в Північну Африку. Падіння останнього оплоту, тобто міцної позиції мусульман на Піренейському півострові ознаменувало кінець Реконкісти.

4.3 Доля мусульман в Іспанії

Після закінчення Реконквісти 1492 року католицькі монархи Ізабелла I та Фердинанд II дали певні обіцянки та гарантії мусульманам і євреям, які проживали в завойованій Іспанії. Вони затвердили їхню релігійну свободу і гарантували їм право захищати свої звичаї та культуру. Християни незабаром забули обіцянки і запевнення, які вони давали жителям Гранади, що здалися. Під владою Фернандо та Ізабелли маврів почали придушувати, обмежувати їхнє пересування і піддавати новим поборам. Мусульманам знову було наказано жити в окремих кварталах, носити спеціальний одяг і підкорятися християнським судам. Будівництво нових мечетей було заборонено, а мечеті, збудовані з порушенням цього закону, були зруйновані. Водночас нових підданих почали колективно схилити до навернення до християнства, спершу проповідями та вмовляннями, а потім силою. Гранадців та інших мусульман заарештовували й запроторювали до в'язниць та всіма способами змушували зректися ісламу. У рамках антиісламського руху два помічники архієпископа Толедо побили берберську дівчинку, щоб охрестити її, що обурило маврів і призвело до повстання в Гранаді. Християнська влада використала реакцію мусульман як привід відмовитися від своїх обіцянок, заявивши, що всі попередні угоди не мають юридичної сили. Масові спалення мусульманських книг на площі Гранади і насильство були офіційно оголошені законним засобом релігійної пропаганди. Згодом кількість навернених маврів різко зросла. У відповідь мусульмани підняли повстання по всій Андалусії. Християни надіслали війська, і після кровопролитної битви, що забрала життя одного іспанського командира, повсталі міста були завойовані, а їхніх жителів повністю навернули в християнство. У 1502 році королі Леона і Кастилії поклали цьому край, видавши указ про те, що прихильники ісламу повинні бути хрещені або покинути країну. Згідно з цим новим законом, в Іспанії могли залишатися тільки мориски - мусульмани-відступники, які прийняли християнство. Однак влада не була задоволена і продовжувала переслідувати морисків, ставлячи під сумнів їхні релігійні переконання і лояльність державі.

Багато хто з новонавернених, як стверджувалося, "таємно поклоняються Аллаху і здійснюють обмивання і молитви у встановлений час". Таких бунтівників вистежували пильні християни і, якщо їхню провину було доведено, спалювали за віровідступництво. Крім того, було запроваджено так званий тест на "чистоту крові", згідно з яким будь-яка людина, що обіймала державну посаду, мала довести в суді, що в її роді не було іудеїв або мусульман. Тільки "старі християни" займали привілейоване становище в суспільстві. З кожним наступним іспанським королем контроль над інакомисленням і чистотою ставав дедалі суворішим. Зрештою, Іспанія стала зразком релігійної терпимості та мультикультуралізму і перетворилася на повністю католицьку країну з однією нацією та однією вірою.

Немає жодного сумніву в тому, що арабський вплив сприяв серед іншого тому, що Іспанія стала провідною державою в Європі на багато століть. У той час як Європа не могла позбутися забобонів темних віків, Іспанія виходила на шлях просвітництва і розвитку наукової думки.

З цих розповідей можна зробити висновок, що історія Іспанії тісно пов'язана з ісламською культурою і спадщиною, які існували на іспанській землі впродовж століть. Однак із приходом арабських конкістадорів у VIII столітті Іспанія пережила довгий період боротьби за незалежність і територіальну єдність. У результаті 1492 року іспанці під проводом Фердинанда II та Ізабелли I звільнили останній бастион мусульманського правління в Гранаді та завершили "реконкісту" (відновлення християнського правління на всій території Іспанії). Таким чином, можна зробити висновок, що історія Іспанії складна і багатогранна, в ній багато культурних, релігійних і політичних аспектів. Доля мусульман в Іспанії, поряд з іншими етнічними групами, пов'язана з цією історією, і їхня присутність мала значний вплив на розвиток іспанської культури та суспільства. Однак Реконкіста стала важливим етапом іспанської історії, що призвела до створення єдиної іспанської держави і зміцнення християнської церкви в країні.

РОЗДІЛ 5: МУСУЛЬМАНСЬКА СПІЛЬНОТА В ІСПАНІЇ

5.1 Складнощі міжкультурних комунікацій

Питання міжкультурної комунікації серед мусульманських мігрантів в Іспанії неможливо зрозуміти без посилання на політичний і правовий статус мігрантів та їхніх організацій, а також на права і свободи, що їх іспанська держава може надати або не надати їм для повної інтеграції. Для багатьох прибуваючих мусульман Іспанія здається країною, де їхні мрії про безпечне, стабільне майбутнє можуть стати реальністю. Однак реальність їхньої нової батьківщини часто виявляється дуже суворою. Більшість мусульман, що живуть в Іспанії, стали некваліфікованими робітниками або робітниками та утриманцями. Однак політично і юридично легальні іммігранти в жодному разі не є виключеною групою.

Політично і юридично, однак, легальні іммігранти ніколи не є вигнанцями: від моменту ухвалення першого сучасного закону про свободу і права іноземців 1985 року іспанське імміграційне законодавство постійно оновлюється та коригується, щоб упорядкувати перебування мігрантів у країні. Іспанське законодавство не створює перешкод для розвитку міжкультурної комунікації та визнає рівність багатьох прав і свобод легальних іммігрантів і корінного населення. Зокрема, мігрантам надається житло, захист сім'ї, освіта, юридичні послуги, захист прав неповнолітніх і право на страйк (хоча й обмежене). Різні недеравні організації, що захищають інтереси мігрантів, офіційно визнані.

У багатьох країнах Західної Європи регулювання "державно-ісламських відносин" передбачає встановлення відносин з ісламськими організаціями мігрантів. В Іспанії ситуація спочатку була іншою. Ще до масового припливу іммігрантів з мусульманських країн тут було створено дві мусульманські організації: 1989 року іспанці, які прийняли іслам, заснували "Союз іспанських ісламських релігійних асоціацій", а 1991 року студенти і фахівці, які мігрували до Іспанії з Близького Сходу в 1960-х і 1970-х роках та отримали іспанське громадянство, заснували "Союз ісламських асоціацій". заснували "Союз іспанських ісламських асоціацій". Зрештою, ці дві організації злилися й

утворили "Іспанський ісламський комітет", який представляє мусульман на переговорах з іспанською державою.

Активізація мусульманських організацій змусила іспанську владу уточнити свою позицію щодо ісламу: 1989 року іслам класифікували як "визнану релігію з глибоким корінням в Іспанії" (п'ятьма роками раніше аналогічно було визначено християнство та іудаїзм). Ця заява була історично значущою. З часів Середньовіччя на офіційному рівні склалося негативне ставлення до ісламу, що виразилося в спробах стерти пам'ять про іслам з національної свідомості. Таке ставлення до ісламу зберігалося протягом століть і ніколи не змінювалося, якщо не підкреслювалося.

У квітні 1992 року уряд Іспанії та Іспанський ісламський комітет підписали угоду про співпрацю. Підписавши угоду, уряд прагнув змінити стійку думку про те, що іспанська держава нетерпима до релігійних меншин. У ній йшлося про те, що "іслам з його багатовіковими традиціями в нашій країні відіграв важливу роль у формуванні іспанської ідентичності" [Lacomba, 2005, p.56].

Існує принципова різниця між мусульманами-іммігрантами, які працюють, і мусульманами, які групуються навколо Іспанського ісламського комітету і представляють освічені верстви суспільства. Ця "фундаментальна відмінність" полягає в тому, що для перших головне – задовольнятися за свої основні релігійні права в країні, де вони є іноземцями, тоді як другі у той час як другі домагаються визнання своєї специфіки в державах, де вони є громадянами" [Ramirez, Mijares, 2005, p. 94].

Розвиток більшості організацій мігрантів відбувається поза рамками, встановленими Угодою 1992 року. Комісія Іспанії представляє інтереси близько 150 організацій, офіційно зареєстрованих у Міністерстві юстиції.

Близько 100 мусульманських організацій мігрантів існують поза рамками Угоди 1992 року. Але багато з них символізують "офіційний іслам".

Ці асоціації мають мечеті та молитовні кімнати, які були створені їхнім коштом. пожертвування віруючих і грошові перекази з мусульманських країн [Lacomba, 2005, p.53-54]. Водночас існують і організації, які внесені до

списку Міністерства місцевої міграційної юстиції та пов'язані з Ісламською комісією Іспанії.

5.2 Як мусульмани сприймають іспанську дійсність та ідентифікуються з нею

Важливим питанням для мусульманських іммігрантів є інтеграція в іспанське суспільство як повноправних членів. На цьому шляху необхідно вирішити низку проблем, здебільшого культурного та релігійного характеру. Норми і спосіб життя секуляризованого іспанського суспільства не тільки не розуміють, а іноді й відкидають багато мусульман, які дотримуються приписів Кур`ану. Вони піддають різкій критиці гонитву за матеріальними благами, "духовне падіння" суспільства споживання, розпад сімейних структур і відсутність поваги до старших у "секуляризованій і світській Іспанії".

"В іспанському суспільстві життєві цінності забуті", - сказав один з опитаних марокканців. - У Марокко ви не можете сказати своєму батькові "заткнися", як в Іспанії. Для мене мій батько - це Бог, навіть якщо в нього є недоліки і прояви агресивної чоловічої сили". Яскравою є і заява марокканської іммігрантки. Її батько "не хоче, щоб його іспанська невістка-християнка приходила до нього додому, бо влітку вона носить обтислі, вузькі сукні та спідниці". [PerezDias, Alvarez-Miranda, Chalia, 2004, p.290, 292].

Виділяються мусульмани з радикальною позицією. Вони вважають Іспанію "своєю землею", на якій сім століть тому жили їхні предки. Тепер вони повернулися на свою "історичну батьківщину" ("аль-Андалус", як арабською називався ісламський світ Піренейського півострова з VIII по XV століття). Найрадикальніші з них "одержимі ідеєю, що Іспанія в історичному боргу перед самою собою за те, що зруйнувала колишню велич найвідомішої цивілізації, що існувала на Заході в Середньовіччі". Ця група мусульман представляє «напористий іслам», що має на увазі активний і послідовний, який вважає себе прямим спадкоємцем мусульман Аль-Андалуса і переконаний у своїх природних та історичних правах на цю землю" [Sanchez Nogales, 2004, p.151-152].

Однак не всі мусульмани реагують на іспанську дійсність подібним чином. Для значної кількості з них почуття мусульманської ідентичності починає розмиватися, і вони засвоюють західні цінності та практики з різним ступенем глибини та послідовності. Щодо цього наводять на роздуми дані соціологічного опитування, проведеного 2008 року іспанським урядом і Міністерством культури, юстиції, праці та міграції серед мусульманських іммігрантських громад. 76% респондентів відповіли, що їм "подобається Іспанія" (з них 20% "подобається", 20% "досить добре" і 4% "не подобається"). Варто зазначити, що на задоволеність життям в Іспанії впливає тривалість проживання. Серед мусульман, які прожили в Іспанії менше одного року, частка "задоволених" становила 70%, але серед мусульман, які прожили в Іспанії понад 10 років, ця частка збільшилася до 83% [La comunidad musulmana... , 2009, p. 19].

Рівень соціокультурної інтеграції іммігрантів можна визначити за ступенем ідентифікації зі своєю старою і новою батьківщиною. Використовуючи шкалу з 0 балів як відсутність ідентифікації та 10 балів як максимальний вираз, середній рівень ідентифікації з країною походження мусульманських іммігрантів становив 8,7 балів, порівняно з 7 балами для Іспанії. Ступінь ідентифікації з країною походження знижувався, хоча й не значно, зі збільшенням тривалості перебування в Іспанії (9,2 бала для тих, хто перебував в Іспанії менш як один рік, та 8,2 бала для тих, хто перебував в Іспанії більш як 10 років) [La comunidad musulmana. , 2009, p. 21].

Існують фундаментальні відмінності у сприйнятті Заходу мусульманами, що живуть у країні з мусульманською переважною більшістю, і мусульманськими іммігрантами. Інакше кажучи, мусульмани, які живуть у мусульманських країнах, можуть мати різні погляди і розуміння ісламу, ніж мусульмані-іммігранти, які живуть у західних країнах. Ці відмінності можуть бути зумовлені культурними та соціальними відмінностями залежно від регіону, освіти, досвіду та виховання. Прикладами відмінностей у сприйнятті можуть бути такі:

1. - Підхід до релігії

Мусульмани в мусульманських країнах часто більш консервативні у своєму підході до релігії, ніж мусульмани в західних країнах. Наприклад, мусульмани-іммігранти можуть розглядати іслам як особисте переконання або вибір, у той час як мусульмани в мусульманських країнах можуть розглядати іслам як невід'ємну частину своєї культури і національної ідентичності.

2. – Ставлення до прав жінок

Багато мусульман на Заході відкриті до ідеї гендерної рівності, що може суперечити традиційному розумінню ролі жінки в ісламському суспільстві в мусульманських країнах.

3. - Ставлення до політичної системи

Мусульмани в мусульманських країнах по-різному розуміють роль релігії в політичній системі і вважають, що іслам має відігравати центральну роль в управлінні.

4. - Ставлення до західної культури

Мусульмани-мігранти можуть мати інше ставлення до західної культури і суспільства, ніж мусульмани в мусульманських країнах, і можуть критичніше ставитися до західної культури та її впливу на ісламські та мусульманські традиції.

Інтеграція мусульманських іммігрантів в іспанське суспільство - складний процес, що вимагає вирішення культурних і релігійних питань. Деякі мусульмани відкидають секуляризовані цінності іспанського суспільства і вважають, що Іспанія має компенсувати історичний обов'язок, який зруйнував аль-Андалус. Однак не всі мусульмани так сильно відчують свою мусульманську ідентичність, і багато хто з них готові інтегруватися в іспанське суспільство.

ВИСНОВКИ:

Арабська окупація Піренейського півострова, що почалася з битви під Гвадалетою 711 року, стала значущою історичною подією, яка вплинула на регіон і європейську історію. Це завоювання також відоме як ісламське вторгнення в Іберію. Протягом століть вестготи домінували в регіоні, але їхнє правління було не дуже ефективним, що призвело до політичної та соціальної дезінтеграції території, тобто втрати політичної та соціальної зв'язності. Єдність халіфату значною мірою завжди була ілюзорною, іншими словами, міфічною. Величезні відстані та труднощі у спілкуванні посилювалися расовою та племінною конкуренцією. Між політично-домінантною арабською меншиною і берберами, що становили більшість мусульманського населення, існували вкрай ворожі стосунки. Бербери виступали проти політики арабів того періоду з кількох причин. Усе це призвело до арабської окупації завдовжки в сотні років.

Арабські конкістадори, які тривалий час правили на Піренейському півострові, принесли із собою свою культуру, традиції, спосіб життя і, звісно ж, арабську мову. Варто зазначити, що в X столітті початкова освіта арабською мовою стала обов'язковою на всій території Іспанії, контрольованій арабами. Тому ми під час роботи можемо спостерігати зміни як у граматичних конструкціях, так і у фонологічних особливостях.

Щодо розвитку іспанської культури під впливом арабів, існували осередки, де розвивалися певні сфери, такі як філософія, література тощо. Також згадувалося, що вчені та філософи з арабського світу збиралися в цих центрах для обміну знаннями та ідеями, створення нових теорій і відкриття нових горизонтів у науці та культурі. Їхні наукові досягнення та літературні твори було перекладено багатьма мовами, включно з латиною, і їм вдалося зберегти та поширити свою спадщину Європою та всім світом. Арабську літературу завезли в Іспанію конкістадори, і в якийсь момент вона почала розвиватися самостійно, окремо від літератури східної частини Халіфату.

Дізнаємося також про те, що важливу роль в організації Реконкісти

відігравали папи римські. Не вказано конкретного папу римського, оскільки такі заклики висували різні папи протягом тривалого періоду часу, проте можна сказати, що папа римський відігравав важливу роль у цьому процесі, оскільки він мав значний вплив на політику тогочасної християнської Європи та міг координувати зусилля феодалів і лицарів у боротьбі проти маврів на Піренейському півострові.

Логічно закінчувати дану роботу інтеграцією мусульман до Іспанії, там, як не дивно, виникають свої складнощі, але зрештою в сучасній Іспанії мешкає значна кількість мусульман, які становлять близько 2% населення. Становище мусульман у сучасній Іспанії можна охарактеризувати як соціально нерівноправне через наявні соціальні, культурні та економічні бар'єри, які затримують їхню повну інтеграцію в іспанське суспільство.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Багана Ж. (2014). Заимствования испанского языка в лингвокультурном аспекте / Ж. Багана, Д.Н. Еркова. М.: Инфра-М.
2. Виноградов В.С. (2003). Лексикология испанского языка.
3. Григорьев В.П. (2006). История испанского языка. М., Комкнига
4. Фильштинский И. М. Арабская литература в Испании (андалусская литература) VIII—XIII вв. // История всемирной литературы: В 8 томах / АН СССР; Ин-т мировой лит. им. А. М. Горького. — М.: Наука, 1983—1994. — На титл. л. изд.: История всемирной литературы: в 9 т. Т. 2. — 1984. — С. 240—248. <http://feb-web.ru/feb/ivl/vl2/vl2-2402.htm>
5. Шишмарев В.Ф. (2002). Очерки по истории языков Испании. М.: УРСС.
6. Ali Abdel-Latif. (2018). ARABISMOS EN EL ESPAÑOL ACTUAL: TRADUCCIÓN, LENGUA E IMAGEN // Nueva revista del Pacífico.
7. Carreter F.L. (1953). Diccionario de términos filológicos. Madrid: Gredos.
8. Diccionario de la Lengua Española. (2001). (22a ed.). Madrid, Espasa.
9. Diccionario de Palabras Españolas de Origen Árabe. (2003 – 2019). – URL: <http://www.arabespanol.org/andalus/palabras.htm#V>
10. Erichsen G. (2005). Arabic words abundant in Spanish. London.
11. Lacomba J. (2005). La inmigración musulmana en España. Inserción y dinámicas comunitarias en el espacio local // Migraciones. – Madrid.
12. Lapesa, Rafael. (1981). Historia de la lengua española (9th ed.). Madrid, Spain: Editorial Gredos, S. A.
13. La comunidad musulmana de origen inmigrante en España. Encuesta de opinión. (2008- 2009). Madrid. https://www.observatorioreligion.es/upload/43/97/Comunidad_musulmana_de_origen_inmigrante_2008.pdf
14. Perez-Dias V., Alvarez-Miranda B., Chalia E. (2004). La inmigración musulmana en Europa. Turcos en Alemania, argelinos en Francia y marroquis en España. – Madrid: Fundación «la Caixa».

15. Ramirez A., Mijares L. (2005). Gestion del islam y de la inmigracion en Europa: tres estudios de caso // Migraciones. – Madrid.
16. Salloum, Habeeb. (n.d.). Arabic contributions to the Spanish language. Retrieved from http://www.alhewar.net/Basket/Habeeb_Salloum_Spanish_Language.htm
17. Sanchez Nogales J.L. (2004). El islam entre nosotros. Cristianismo e islam en España. – Madrid: Biblioteca de Autores Cristianos.
18. https://runivers.ru/doc/isl/index.php?SECTION_ID=308&IBLOCK_ID=4